

Språket i rummen. IKEA-katalogen under 70 år

Karin Helgesson & Lena Rogström

IKEA-katalogen var under många år en av de tryckta alster som alla svenska hushåll hade i hemmet, vid sidan av telefonkatalogen. Det är sannolikt att IKEA som företag har varit medvetet om sin framtoning, och velat anpassa både innehåll och uttryck i katalogen i enlighet med de samhälleliga förändringar som ständigt sker av såväl materiell som mer värderingsmässig art. Ledin & Machin (2018) beskriver till exempel hur IKEAs uppfattning om människors förändrade livsstil beskrivs i form av hur man möblerar och utnyttjar ett kök. Deras undersökning, som belyser utvecklingen mellan åren 1976 och 2011, är en multimodal analys av fyra bilder där köket och dess möblering spelar huvudrollen i beskrivningen av IKEA:s uppfattning av hur möbleringen kan återspegla förändrade uppfattningar om vardagsliv över 40 år.

Vi är särskilt intresserade av hur språket används för att skapa en relation mellan IKEA och kunden. Med utgångspunkt i teorier om det ideala subjektet/modell läsaren (se t.ex. Fairclough 2001, Björkvall 2003) undersöker vi hur IKEA som sändare gestaltar sig språkligt och hur IKEA framställer den ideala kunden i sina kataloger. Vilka värden fokuseras bland möbler och kunder? Hur skapar IKEA en relation till svenska folket? Och hur utnyttjar de språket för att åstadkomma detta? Detta undersöker vi genom att analysera texter om kök i tio tryckta IKEA-kataloger där vi speciellt fokuserar på förändringar vad gäller lexikon, tilltal och språkhandlingar.

Referenser

- Björkvall, Anders (2003). *Svensk reklam och dess modellläsare*. (Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm studies in Scandinavian philology 31.) Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Eco, Umberto (1979). *The role of the reader. Explorations in the semiotics of texts*. London: Hutchinsonson.
- Ledin, Per & Machin & Machin, Davin (2018). Ett statuskök i en nyliberal tid. Köket i IKEA-kataloger från 1975 till 2016. I: Wohjan, Daniel, Seiler Brylla, Charlotte & Westberg, Gustav (red.) *Kritiska text- och diskursstudier*. Stockholm: Södertörns högskola, Institutionen för kultur och lärande, Svenska. S. 124–142.